

Vergaderjaar 2008–2009

31 070

Beleidsprogramma 2007–2011

Nr. 56

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 juli 2009

Zoals toegezegd bij de behandeling van de Voorjaarsnota informeer ik u hierbij over de voortgang bij de uitwerking van het stimuleringspakket uit het aanvullend beleidsakkoord.

Stimuleringspakket

In onderstaande tabel is een actueel overzicht van het stimuleringspakket te vinden. De met een asterisk gemarkeerde maatregelen zijn budgettair verwerkt in de eerste suppletoire begrotingen. De budgettaire verwerking over 2009 van de overige maatregelen zal bij tweede suppletoire begroting gebeuren. Bij de budgettaire verwerking kan uw Kamer alsdan het recht van amendement uitoefenen. De geachte afgevaardigde Weekers heeft tijdens eerdergenoemd debat aangegeven dat hij graag ook al in een eerder stadium zo nodig in overleg treedt met het kabinet over (de voortgang bij) de uitwerking van het stimuleringspakket. Daar is het kabinet uiteraard toe bereid.

+ = intensivering ¹ € mln.	2009	2010	2011 ²	Toedeling aan begroting
Arbeidsmarkt, onderwijs en kennis				
<i>Uitgewerkt:</i>	709	1 049	570	
Arbeidsmarktbrief*	250	350	100	SZW
Aanpak jeugdwerkloosheid	100	120	30	SZW/J&G/OCW
Schuldhelpverlening	30	50	50	SZW
Stimuleringsenveloppe Mbo	100	150		OCW/SZW
High Tech topprojecten en kenniswerkers	110	170		EZ/OCW
<i>Via het FES bestemd:</i>				
Verlenging aflopende innovatieprogramma's FES*	10	100	390	FES
Snelle uitvoering FES-projecten innovatie*	109	109		FES

+ = intensivering ¹ € mln.	2009	2010	2011 ²	Toedeling aan begroting
Duurzame economie	491	446	60	
<i>Uitgewerkt:</i>				
Duurzame agrarische sector*	30	20		LNV
Elektrische auto	5	15		EZ
Programma Milieu en Technologie	2	4	4	VROM
Sloopregeling auto's	35	30		VROM
Energiebesparing woningen	30			WWI
Uitvoering Motie van Geel				V&W/EZ/LNV/VROM
ruimtelijke economie*	60	55	50	
<i>Via het FES bestemd:</i>				
Snelle uitvoering FES projecten				
Ruimtelijk Economisch Beleid*	190	190		FES
Snelle uitvoering FES-projecten				
Milieu en Duurzaamheid*	116	116		FES
<i>Nog niet concreet uitgewerkt:</i>				
SDE		15		
Duurzaam ondernemen	23	1	6	
Infrastructuur en (woning)bouw	675	1 076	- 558	
<i>Uitgewerkt:</i>				
Versnelling BLS en monumenten	175	220	- 150	WWI/OCW
Deltaprogramma (w.o. Zand-suppleties)*	80	50	- 30	V&W
Vaarwegen, sluisen en binnenhavens*	75	125	- 125	V&W
Versnelling bruggen en renovatie wegen*	75	138	- 213	V&W
Onderhoud en bouw jeugdzorginstellingen	20	50	10	J&G
Onderhoud en bouw zorg- en AWBZ instellingen	80	240	- 50	VWS
Onderhoud en bouw scholen	36	129		OCW
<i>Via het FES bestemd:</i>				
Snelle uitvoering FES-projecten				
Infra*	134	134		FES
Lastenkant stimuleringspakket	703	630	110	
Versoepeling verliesverrekening 2008	340	- 120	- 215	FIN
Verruimen afdrachtvermindering WBSO	140	150		FIN
Enveloppe MKB		75		FIN
Schiphol/luchtvaart/vliegtax	70	295	295	FIN
VAMIL/MIA	30	30		FIN
EIA	108	170		FIN
Verlaagd BTW tarief isolatie	15	30	30	FIN
Invulling FES-projecten	79	128	177	FES

¹ Tussen 2009 en 2010 ligt het kasritme nog niet definitief vast, uiteindelijke kasritmes worden gepresenteerd in de separate (supplettoire) begrotingen.

² Bedragen genoemd in 2011 zijn soms gespreid over enkele jaren.

Hieronder worden de maatregelen kort toegelicht. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar de desbetreffende brieven (die volledigheidshalve zijn bijgevoegd).

Arbeidsmarktbrief

Zoals aangekondigd in de arbeidsmarktbrief van 29 mei (Kamerstukken II 2008/09, 31 700 XV, nr. 56) stelt het kabinet extra geld beschikbaar voor onder meer: werktijdverkorting, deeltijd WW, mobiliteitscentra, leerwerkloketten en (om)scholing van mensen die hun baan (dreigen te) verliezen. In het kader van de financiering van verlenging van de deeltijd-WW heeft een herprioritering plaatsgevonden binnen het arbeidsmarktpakket, waarbij een deel van de middelen voor scholing en re-integratie is ingezet voor de deeltijd-WW. Hiertoe wordt verwezen naar de brief over verlen-

ging deeltijd-WW, die op zeer korte termijn aan de Kamer zal worden verzonden.

Aanpak jeugdwerkloosheid

Zoals aangekondigd in het actieplan jeugdwerkloosheid van 29 mei (Kamerstukken II 2008/09, 29 544, nr. 189) worden vanwege de crisis jongeren intensiever begeleid naar vacatures, worden meer leerwerkplaatsen en stages aangeboden en blijven naar verwachting ca. 10 000 jongeren langer op school.

De dertig grote regionale werkpleinen, waarin alle organisaties op het terrein van onderwijs en arbeidsmarkt samenwerken gaan een centrale rol spelen in de uitvoering van het actieplan Jeugdwerkloosheid. Voor de dertig regio's stelt het kabinet 153 mln beschikbaar. Daarnaast investeert het kabinet in het scheppen van extra leerwerkbanen en stages en een matching-offensief waarbij de vraag van werkgevers en de beschikbaarheid van jongeren op elkaar worden aangesloten. Mede hiervoor worden 200 jongeren ingezet als junior-werkcoaches bij het UWV. Kwetsbare jongeren met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt moeten ook profiteren van de extra inspanningen om de jeugdwerkloosheid terug te dringen. 40 mln. wordt ingezet voor meer zorg en ondersteuning in en rond school en voor een opleiding met opvang voor leerlingen die permanent aandacht en toezicht nodig hebben. Daarnaast wordt geïnvesteerd in een proef om jongeren vanuit de jeugdzorg actief te begeleiden naar school of werk.

Daarnaast zal uw Kamer binnenkort nader geïnformeerd worden over de uitvoering van de motie Rutte inzake een ontheffing op het arbeidsrecht te onderzoeken, en zo nodig te realiseren, waardoor met jongeren tot 27 vaker en langer een tijdelijk arbeidscontract mag worden aangegaan dan thans in de wet is voorzien.

Schuldhelpverlening

Zoals aangekondigd in de brief van 19 juni 2009 (Kamerstukken II 2008/2009, nr. 153) worden middelen ingezet voor preventie en begeleiding van nieuwe groepen die als gevolg van werkloosheid te maken krijgen met (potentiële) inkomensachteruitgang. Daarnaast zijn er middelen beschikbaar gesteld binnen deze enveloppe voor het opvangen van het extra beroep op schuldhulpverlening bij de gemeente als gevolg van de economische crisis.

Stimuleringsenveloppe Mbo

In aanvulling op de maatregelen genoemd onder «aanpak jeugdwerkloosheid» komt in 2009 en 2010 250 miljoen euro beschikbaar voor de versterking van het Mbo. Ten eerste om de conjunctuureffecten op de omvang en de samenstelling van de deelnemersaantallen op te vangen: bijvoorbeeld de in het actieplan jeugdwerkloosheid genoemde langere verblijfsduur van naar verwachting 10 000 jongeren en de verschuiving van de beroepsbegeleidende leerweg naar de beroepsopleidende leerweg. Verder wordt er extra geïnvesteerd in de «plusvoorzieningen» voor overbelaste jongeren. Ten slotte wordt een impuls gegeven aan de regionale aansluiting tussen het Mbo en de arbeidsmarkt.

High Tech topprojecten en kenniswerkers

Zoals aangekondigd in de brief «de Kenniseconomie in zicht» van de ministers van EZ en OCW (Kamerstukken II 2008/09, 27 406, nr. 144) wordt extra budget ingezet voor het behoud van kenniswerkers voor de Neder-

landse bedrijven en het stimuleren van omvangrijke strategische R&D-projecten op het gebied van High Tech Systemen.

Verlenging aflopende innovatieprogramma's FES

Deze middelen worden ingezet voor de selectieve continuering van aflopende innovatieprogramma's. Het kabinet beslist voor het reces over concrete projecten waaraan vanaf 2009 een financiële bijdrage wordt geleverd. De Kamer wordt na definitieve besluitvorming zo spoedig mogelijk geïnformeerd over deze projecten.

Snelle uitvoering FES-projecten innovatie

Binnen het domein van «kennis en innovatie» van het Fonds Economische Structuurversterking (FES) zijn middelen beschikbaar gesteld voor een aantal projecten. Deze projecten maken onderdeel uit van de FES-begroting 2010.

Duurzame agrarische sector

Onlangs is er een brief naar de Tweede Kamer gegaan met invulling van de enveloppe «duurzame agrarische sector» (Kamerstukken II 2008/09, 31 700 XIV, nr. 149). Langs vijf sporen wordt de agrarische sector gestimuleerd (investeringsmiddelen in duurzame stallen/ investeringen in gecombineerde luchtwassers voor de veehouderij/intensivering Small business innovation and research programma/opzetten internationaal onderzoekscentrum algen/verwijdering verspreid liggend glas). De subsidieregeling luchtwassers is per 1 juni opengesteld (20 mln.), de investeringsmiddelen voor duurzame stallen worden meegenomen in de openstellingen van de regeling LNV subsidies in 2009 en 2010. De openstelling voor 2010 dient aangemeld te worden ter toetsing door de Europese Commissie.

Elektrische auto

In een brief aan de Tweede Kamer (d.d. 3 juli, «Plan van Aanpak Elektrisch Rijden») is een plan van aanpak aangekondigd. Het plan is om in de periode 2009–2011 Nederland tot een internationale proeftuin voor elektrisch rijden te maken. Om in de jaren daarna op basis van de gecreëerde randvoorwaarden en de opgedane leerervaringen, op te schalen en door te groeien naar grootschalige marktintroductie.

Programma Milieu en Technologie

Naast het stimuleren van de elektrische auto wordt in het totaal 10 mln. van de enveloppe duurzaam ondernemen ingezet ten behoeve van de uitbreiding van de bestaande regeling PROMT (PROgramma Milieu en Technologie)

Sloopregeling auto's

De nationale sloopregeling is per 1 juni 2009 in werking getreden. Daarmee is een slooppremie verbonden aan het inleveren van een oude vervuilende auto bij aankoop van een nieuwe auto. Op 19 juni (3 weken na opening) waren al ruim 10 000 auto's ingeleverd.

Energiebesparing woningen

Behalve het stimuleren van eigenaar-bewoners om energiebesparingsmaatregelen te treffen middels een verlaging van het btw tarief en de subsidie op dubbelglas, is het stimuleren van verhuurders een goede

mogelijkheid om snel tot resultaten te komen. Het kabinet heeft daarom besloten de bestaande regeling voor energie-investeringsaftrek voor energiebesparende investeringen in bedrijfsmiddelen (EIA), voor de jaren 2009 en 2010 uit te breiden met energiebesparende investeringen in bestaande huurwoningen. Het kabinet stelt hiervoor in totaal 320 mln. (160 mln. in 2009 en 160 mln. in 2010) beschikbaar.

Uitvoering Motie van Geel ruimtelijke economie

Met de uitvoering van motie Van Geel (Kamerstukken II 2008/09, 31 700, nr. 10) investeert het kabinet in de periode 2009–2011 165 mln. extra in regionale infrastructuur- en gebiedsontwikkelingstrajecten. Zo worden de N18 bij Varsseveld, de N57 tussen Middelburg-Oosterscheldekering en de Buitenring Parkstad aangepakt en wordt de bereikbaarheid van de Greenports Klavertje 4, Westland en Boskoop vergroot. Daarnaast worden een aantal oude bedrijventerreinen (bijv. Oude Rijnzone, Hembrugterrein, Kanaalzone Helmond, De Mars in Zutphen) geherstructureerd of getransformeerd tot woonwijken en krijgen de stationslocaties in Veendam en Oldenzaal een impuls. In deze ruimtelijke projecten wordt extra aandacht besteed aan duurzaamheid.

Snelle uitvoering FES projecten Ruimtelijk Economisch Beleid

Binnen het domein van «ruimtelijke ordening» van het Fonds Economische Structuurversterking (FES) zijn middelen beschikbaar gesteld voor een aantal projecten, gericht op duurzame ruimtelijke ontwikkeling. Deze projecten maken onderdeel uit van de FES-begroting 2010.

Snelle uitvoering FES-projecten Milieu en Duurzaamheid

Binnen het domein van «milieu en duurzaamheid» van het Fonds Economische Structuurversterking (FES) zijn middelen beschikbaar gesteld voor een aantal projecten. Deze projecten maken onderdeel uit van de FES-begroting 2010.

SDE

Op dit moment wordt er binnen het kabinet gesproken over de invulling van de 15 mln. voor windenergie uit het stimuleringspakket. Het plan is om deze middelen in te zetten ten behoeve van een aantal onderzoeken ter voorbereiding van de uitgifte van windenergiegebieden. De kamer zal zo spoedig mogelijk hierover geïnformeerd worden, evenals over de ruimere en robuustere vormgeving van de SDE zoals reeds gemeld in het aanvullend beleidsakkoord.

Duurzaam ondernemen

Een deel van deze enveloppe is reeds bestemd voor de elektrische auto en het programma Milieu en Technologie. Op dit moment wordt er binnen het kabinet gesproken over de invulling van de overige middelen binnen de enveloppe duurzaam ondernemen. De Tweede Kamer zal zo spoedig mogelijk hierover geïnformeerd worden.

Versnelling woningbouwproductie en monumenten

Als gevolg van de kredietcrisis dreigen projecten stil te komen liggen. Daarbij gaat het om op zichzelf kansrijke projecten die op dit moment worden uitgesteld door vraaguitval of financieringsproblemen. Daarom stelt het kabinet een stimuleringsbudget woningbouw beschikbaar dat kan

worden ingezet om vertraagde en stilgevallen projecten vlot te trekken. Voor het stimuleringsbudget woningbouw is 395 mln. uitgetrokken in 2009 en 2010; het kabinet heeft 245 mln. extra uitgetrokken en zal 150 mln. versneld inzetten. Een deel van dit budget wordt in samenwerking met de minister van OCW ingezet voor restauratie van monumenten, met name waar dit aansluit bij stedelijke vernieuwingstrajecten. Voor het inzetten van het totale budget met betrekking tot woningbouwprojecten komt een aparte regeling die in drie tranches zal worden ingezet. Het kabinet wil het stimuleringsbudget gericht gebruiken voor nader aan te wijzen binnenstedelijke projecten en uitleglocaties. De maatregel moet projectontwikkelaars, (sociale) verhuurders, bouwers, etc. in staat stellen om zoveel mogelijk voor eigen (markt)risico door te kunnen blijven bouwen. Over de inzet van de eerste tranche is de Tweede Kamer geïnformeerd (Kamerstukken 2008/09, 27 562, nr. 36). Aan de precieze vormgeving van de voorwaarden voor de tweede tranche wordt op dit moment uitgewerkt door de minister van WWI.

Deltaprogramma (w.o. Zandsuppleties)

Met betrekking tot het Deltaprogramma wordt op dit moment binnen het kabinet gesproken over de invulling de maatregel. Het gaat hier om extra zandsuppleties voor de kust en steenbestortingen. De concrete projecten worden gepresenteerd bij Miljoenennota 2010.

Vaarwegen, sluizen en binnenhavens

Met betrekking tot de Quick Wins Binnenhavens is de uitvraag voor de vergrote tweede tranche inmiddels is gestart. Er is veel belangstelling. Het gaat om snel te realiseren maatregelen voor de verbetering van de bereikbaarheid van binnenhavens. Dit geld wordt bijvoorbeeld ingezet voor het verdiepen van havens of het uitbreiden van de kades. Daarnaast worden de middelen ingezet voor baggerwerkzaamheden. De concrete projecten worden gepresenteerd bij Miljoenennota 2010.

Versnelling bruggen en renovatie wegen

Op het gebied van het onderhoud en renovatie wordt voortvarend werk gemaakt van de diverse in het Aanvullend Beleidsakkoord opgenomen infrastructuurprogramma's. Zo wordt de vorstschade aan het hoofdwegenet hersteld. Deze projecten worden gepresenteerd bij Miljoenennota 2010.

Onderhoud en bouw jeugdzorginstellingen

De jeugdzorginstellingen hebben tot 1 juli 2009 de tijd om voorstellen in te dienen. Rond 1 september wordt er een subsidieverlening verstuurd.

Onderhoud en bouw zorg- en AWBZ instellingen

Zoals gemeld in de brief van de minister en staatsecretaris van VWS van 26 juni (Kamerstukken 2008/09, 29 248, nr. 88) wordt er 160 mln. ingezet voor het afbouwen van meerpersoonskamers in zorghuizen en voor het verbeteren van de kwaliteit van gehandicapteninstellingen. Ook wordt 160 mln. ingezet om cure instellingen met concrete bouwplannen te ondersteunen. Het voornemen van de Minister van VWS is dit te doen door ziekenhuizen te helpen hun balans te versterken. Op verzoek van de Kamer verkent hij eveneens de optie om deze middelen toe te voegen aan het Waarborgfonds voor de Zorgsector (WfZ). Waar mogelijk wordt bij onderhoud en bouwzorginstellingen duurzaamheid (in het bijzonder energiebesparing) meegenomen. Daarnaast is besloten om de regeling

Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) van het ministerie van EZ ook open te stellen voor bouwfinanciering in de cure sector in de zorg. Het kabinet verwacht de concrete regelingen in september gereed te hebben.

Onderhoud en bouw scholen

In het aanvullend beleidsakkoord is budget gereserveerd voor maatregelen op het terrein van scholenbouw- en onderhoud, ter stimulering van de economie. Deze zomer worden subsidieregelingen uitgewerkt voor het primair en voortgezet onderwijs, waarmee energiebesparend onderhoud, verbetering van het binnenklimaat en duurzaamheid gestimuleerd worden.

Snelle uitvoering FES-projecten Infra

Binnen het domein van «verkeer en vervoer» van het Fonds Economische Structuurversterking (FES) zijn middelen beschikbaar gesteld voor een aantal projecten. Deze projecten maken onderdeel uit van de FES-begroting 2010. Een voorbeeld van een project is het «Programma Filevermindering» (VenW). Hiervoor wordt, verdeeld over de jaren 2009 en 2010, circa 32 mln. vanuit het FES besteed aan het vergroten van de benutting van het hoofdwegennet. Dit programma is inmiddels in uitvoering.

Lastenkant stimuleringspakket

Het fiscale stimuleringspakket is reeds aangenomen door het parlement en is in Staatsblad (2009, nr. 280) gepubliceerd. In het aanvullend beleidsakkoord zijn de volgende fiscale maatregelen opgenomen:

- Versoepeling verliesrekening 2008: hierdoor kunnen bedrijven hun verlies over 2008 sneller verrekenen met winsten uit het verleden. Dit leidt tot een liquiditeitsimpuls voor bedrijven.
- Het pakket bevat maatregelen met terugwerkende kracht:
  - Verruiming WBSO (1 januari 2009)
  - Energie Investeringsaftrek (EIA) voor verhuurders op investeringen in duurzaamheid en energiebesparing in huurwoningen (1 juni 2009)
  - Verlagen tarieven vliegbelasting naar nul.
- Tot slot maatregelen die per 1 juli in werking zijn getreden:
  - BTW per kwartaal
  - Verlaagd tarief voor isolatie van woningen

Invulling FES-projecten

Het kabinet beslist voor het reces over concrete projecten waaraan vanaf 2009 een financiële bijdrage wordt geleverd. Het gaat hier onder andere om maatschappelijke innovatieprogramma's, de bevordering van grootschalige onderzoeksinfrastructuur en het oplossen van toekomstige lerarentekorten. De Tweede Kamer wordt na definitieve besluitvorming zo spoedig mogelijk geïnformeerd over deze projecten.

Voortgang overige crisismaatregelen

De crisis- en herstelwet

Op 3 juli jl. is de crisis- en herstelwet in de ministerraad goedgekeurd. Met de crisis- en herstelwet wil het kabinet de procedures voor grote projecten versnellen. In de wet zijn al 58 projecten van dergelijke projecten opgenomen en op voordracht van de minister-president kunnen er nieuwe projecten worden toegevoegd. Met de crisis- en herstelwet wordt, na het aanvullend beleidsakkoord, een volgende stap gezet om de gevolgen van

de economische crisis te bestrijden. Procedures worden ingekort en het aantal benodigde vergunningen wordt teruggedrongen. De wet beoogt werkgelegenheid te behouden en zet in op meer duurzaamheid, bereikbaarheid en (woning)bouw. Nog voor de zomer 2009 gaat het wetsvoorstel naar de Raad van State. Het voorstel crisis- en herstellwet gaat naar verwachting in op 1 januari 2010 en vervalt op 1 januari 2014.

Verruiming instrumenten ondernemingsfinanciering

Reeds in november 2008 (Kamerstukken II 2008/09, 31 373, nr. 23) is de Borgstelling MKB tijdelijk verruimd. De maximum garantie per bedrijf is verhoogd van 1 mln naar 1,5 mln, ook bedrijven van 100 tot 250 medewerkers doen mee en het starterssluik (80% garantie) is verhoogd van 100 000 naar 200 000. In maart 2009 is daarnaast de tijdelijke regeling Garantie Ondernemingsfinanciering in werking getreden. Deze omvat garanties op leningen van banken tot € 50 mln en heeft een garantiebudget van 1,5 mld (Kamerstukken II 2008/09, 31 371, nr. 88). In juni 2009 is besloten om deze regeling ook op ziekenhuisbouw van toepassing te verklaren. Tevens is de BBMKB recentelijk versoepeld met betrekking tot de eigen inbreng van DGA's en de tijdelijke mogelijkheid tot opschorting van terugbetalingen.

Exportkredietverzekering

Na inventarisatie van de knelpunten rondom de teruglopende export heeft Financiën in samenspraak met EZ als oplossingsrichting gekozen voor het Franse model van «topping up» van de verlaagde omzetspolissen. De overheid biedt in dit model het bedrijfsleven aan om de verlaagde omzetspolissen te verdubbelen tot maximaal het oorspronkelijke bedrag. De verzekeraars innen voor de overheid de premie en bij schade keert de overheid uit. De Europese Commissie moet hiermee nog akkoord gaan. Bij goedkeuring van Brussel zou de faciliteit in augustus/september a.s. in kunnen gaan. Zie hiervoor ook de brief van 26 juni (Kamerstukken II 2008/09, 31 371, nr. 223).

Aanvullende pakket voor de glastuinbouw

LNV heeft in november 2008 (Kamerstukken II 2008/09, 31 700, nr. 17) met LTO-Nederland en de Rabobank een akkoord gesloten om een innovatieve en duurzame tuinbouwsector te stimuleren. Hiervoor is het volgende pakket aan maatregelen beschikbaar gesteld:

- Aardwarmtegarantievoorziening: hiermee wordt het risico van misboringen naar warmwaterbronnen in diepe aardlagen financieel afgedekt. De ministeries van EZ en LNV storten samen totaal 10 mln. Ook de Rabobank levert een bijdrage van 5 mln.
- Verhoging van de garantstellingsfaciliteit voor duurzame investeringen per 1 juli 2009. De gewone garantstelling is verhoogd van 450 000 naar 600 000 en de garantstelling plus van 1,2 mln. naar 2,5 mln.
- Versoepeling van de eisen voor investeringen in Groenlabelkassen per januari 2009.
- Verruiming per 1 januari 2009 van de fiscale aftrekposten (Milieu-investeringsaftrek en de Willekeurig Afschrijving Milieu-investeringen) voor milieu-investeringen.

Tot slot

U hebt mij verzocht u te informeren over wat er werkelijk is binnengekomen aan overdrachtsbelasting (OVB). De gerealiseerde ontvangsten OVB over het jaar 2008 bedragen 4,6 miljard. Bij Miljoenennota 2009 is geraamd dat de ontvangsten OVB over 2008 5,2 miljard zouden bedragen.

De realisatie over 2008 bleef dus 0,6 miljard achter ten opzichte van de Miljoenennota 2009-stand. Bij Miljoenennota 2009 bedroeg de raming OVB over het jaar 2009 eveneens 5,2 miljard euro. De raming van de ontvangsten OVB over het (hele) jaar 2009 is bij Voorjaarsnota 2009 bijgesteld naar 4,9 miljard euro. De gerealiseerde ontvangsten over de eerste 5 maanden van 2009 (januari tot en met mei 2009) bedragen 1,2 miljard euro. Bij Miljoenennota 2010 wordt de raming van de ontvangsten OVB over het hele jaar 2009 opnieuw bezien aan de hand van het nieuw economisch beeld van het CPB voor 2009 (MEV) en de tot dan toe over 2009 gerealiseerde ontvangsten OVB.

De minister van Financiën,
W. J. Bos